

Radio4

Sendt pr. mail til administrationschef Caroline Reiler

Radio- og tv-nævnet

Marie Frank-Nielsen
Fuldmægtig, cand.jur.

rtv@slks.dk
www.slks.dk

Afgørelse vedrørende klage over skjult reklame for "Havnens Perle" i programmet "Lobbyland" sendt på Radio4

Sammendrag

Radio- og tv-nævnet modtog den 10. juni 2020 en klage over skjult reklame i programmet "Lobbyland" sendt på Radio4.

Radio- og tv-nævnet har nu taget stilling i sagen og truffet afgørelse om, at programmet "Lobbyland" ikke indeholder skjult reklame for "Havnens Perle".

Sagens oplysninger

Baggrund

Klagen vedrører en klage over skjult reklame for "Havnens Perle" i programmet "Lobbyland" sendt på Radio4. Klager oplyser, at der sker en fremhævelse af "Havnens Perle" i programmet, idet værterne for programmet nævner grillbarens navn adskillige gange, omtaler den mad der sælges i rosende vendinger og opfordrer lytterne til at komme forbi.

Samlet set finder klager, at der er sket en overtrædelse af reglerne om skjult reklame efter § 2, stk. 1, i bekendtgørelse nr. 801 af 21. juni 2013 om reklamer og sponsorering m.v. af programmer i radio, fjernsyn og on-demand audiovisuelle medietjenester (reklamebekendtgørelsen) samt indgåelse af partnerskaber og § 72 i lov om radio- og fjernsynsvirksomhed.

Beskrivelse af udsendelsen

Radio4 har som bilag til høringssvar af den 10. august 2020 indsendt et link til udsendelsen "Lobbyland", der har en samlet varighed af 55 minutter.

"Lobbyland" er et ugentligt program om EU, der bliver sendt hver onsdag på Radio4. Værterne i programmet er Tine Toft og Mads Anneberg.

Høringssvar

Radio4 har i høringssvar af den 10. august 2020 oplyst følgende:

"Lobbyland" er Radio4's ugentlige EU-magasin, hvor værterne Tine Toft og Mads Anneberg – ofte på humoristisk vis - forsøger at få mere ud af EU på Danmarks vegne. Gennem konkrete eksempler får lytterne indsigt i medlemskabets muligheder og begrænsninger – samt indsigt i, hvordan EU-samarbejdet fungerer. Programmet sender hver onsdag fra klokken 13.05-14.00.

I programmet fra den 10. juni 2020 er redaktionen som et led i en sommerserie rykket ud af studiet for at sende live fra en location i Danmark – i det her tilfælde grillbaren "Havnens Perle" i Aarhus. Det er en del af programmets koncept fra tid til anden rykker helt tæt på lytterne og deres virkelighed, eller ud på locations, som har en direkte forbindelse til nogle af de emner programmet tager op. Det kan være i landbruget, på industriarbejdspladser eller som her i restaurationsbranchen.

En del af programmet handler nemlig om, hvorvidt det er muligt at få EU-beskyttelse af særlige danske retter – som for eksempel en bøfsandwich med brun sovs. Lobbyland har tidligere beskæftiget sig med mulighederne for at få EU-beskyttelse af særlige danske madvarer, som fx akvavit, men i det konkrete program var fokus på en ret.

Hovedhistorien i programmet handler dog om Danmarks medlemskab af EU set i lyset i Brexit og Dansk Folkepartis udmelding om at ville ud af EU på sigt.

Grunden til, at redaktionen valgte at sende live fra "Havnens Perle", var, at stedet sælger en præmieret bøfsandwich med brun sovs og er godt besøgt i det tidsrum programmet sender, hvorfor der vil være god mulighed for at teste frokostgæsternes forhold til EU.

Radio4 har betalt for de bøfsandwich, som værterne spiser i løbet af programmet, og der er ikke indgået nogen former for aftaler eller udvekslet ydelser i øvrigt mellem Radio4 og "Havnens Perle".

Navnet på grillbaren bliver nævnt et antal gange i løbet af programmet, men alene i redaktionel sammenhæng.

I præsentationen etablerer værterne, hvor de er, og hvorfor de er der, og i forbindelse med præsentationen af stedets ejer bliver der også sagt "Havnens Perle".

Grillbarens navn bliver nævnt, da værterne opfordrer lyttere, der måtte befinde sig i nærheden af stedet, til at komme forbi for at dele deres holdninger til EU-medlemskabet - på samme måde, som når værterne opfordrer lytterne til at give deres holdninger til kende via SMS.

Som det også er vanligt i radioprogrammer af en vis længde genetablerer værterne overfor eventuelle nye lyttere et par gange, hvor de er. "Lobbyland" er normalt et studieprogram, og derfor er det vigtigt at forklare lytterne, hvorfor det lyder anderledes, end det plejer.

Det samme gør sig gældende i forbindelse med interviewet med en tilfældig gæst på grillbaren. Interviewet foretages lige efter en række båndede indslag, hvor forskellige Europaparlamentarikere har udtalt sig. Lytterne skal dels forstå, at den interviewede gæst netop er en tilfældig udvalgt dansker, og ikke en der på forhånd er udvalgt af redaktionen, dels hvorfor det lyder af grillbar i et interview med en mand, der fortæller om sit forhold til Danmarks EU-medlemskab. Det kan virke indholdsforstyrrende, hvis lytterne har svært ved at afkode den setting, interviewet foregår i.

Samtalen med indehaveren af "Havnens Perle" handler om den danske ret bøfsandwich med brun sovs. Indehaveren fortæller, at det er særligt dansk at bruge brun sovs - og måske endda særligt jysk, men som nu er blevet et fænomen, når der serveres bøfsandwich på øerne. Det bliver altså primært talt i generelle vendinger om retten og hvad den består af. En enkelt gang tales der specifikt om en særlig Havnens Perle version af en bøfsandwich, hvor man tidligere har serveret den med bearnaisesovs på toppen. Udgangspunktet for at fremhæve netop den, er som et eksempel i snakken om hvorvidt det er muligt at få EU-beskyttelse på enkelte dele af en ret.

Værterne vælger at købe og betale to styks bøfsandwich og bruger retten som en motor ned gennem programmet. Da de får serveret de bestilte bøfsandwich, giver de helt naturligt deres oplevelse af retten til kende - To dejlige bøfsandwich - god mængde brun sovs - det ser godt ud! - og går derefter hurtigt videre til at snakke videre om den egentlige hovedhistorie i programmet, der handler om Danmarks medlemskab af EU set i lyset i Brexit og Dansk Folkepartis udmelding om at ville ud på sigt.

I programmet indgår desuden interview med Morten Messerschmidt, DF – Nikolaj Willumsen, Enhedslisten – Peter Sejr Christensen, Nye Borgerlige.

I den sidste del af programmet forklarer landmand og medlem af EU-Parlamentet for Venstre Asger Christensen, hvor mange EU-regler der er involveret i en bøfsandwich, om reguleringen af reglerne og om fødevarer sikkerhed til gavn for forbrugerne.

Konkluderende er det Radio4's opfattelse, at programmet "Lobbyland – Hvor meget EU er der i en bøfsandwich?" sendt på Radio4 den 10. juni 2020 ikke indeholder en fremhævelse af "Havnens Perle" udover, hvad der kan siges at være redaktionelt begrundet, og at programmet således ikke indeholder skjult reklame for "Havnens Perle" i strid med § 2, stk. 1, i bekendtgørelse nr. 801 af 21. juni 2013 om reklamer og sponsorering m.v. af programmer i radio, fjernsyn og on-demand audiovisuelle medietjenester samt indgåelse af partnerskaber og § 72 i lov om radio- og fjernsynsvirksomhed, jf. lovbekendtgørelse nr. 248 af 16. marts 2019 om radio- og fjernsynsvirksomhed."

Radio- og tv-nævnets vurdering

Radio- og tv-nævnet har på sit møde den 17. november 2020 i henhold til § 44, nr. 1, i lov om radio- og fjernsynsvirksomhed, jf. lovbekendtgørelse nr. 1350 af 4. september 2020 om radio- og fjernsynsvirksomhed (radio- og fjernsynsloven) behandlet sagen og skal udtale:

Det bemærkes først og fremmest, at udsendelsestidspunktet for programmet var 10. juni 2020, hvorfor Nævnet har vurderet sagen efter dagældende bekendtgørelse nr. 801 af 21. juni 2013 om reklamer og sponsorering m.v. af programmer i radio, fjernsyn og on-demand audiovisuelle medietjenester samt indgåelse af partnerskaber (reklamebekendtgørelsen) og dagældende radio- og fjernsynslov.

Sponsorering:

Det fremgår af radio- og fjernsynslovens § 79 og den enslydende bestemmelse herom i reklamebekendtgørelsens § 24, at der ved sponsorering af programmer forstås enhver form for ydelse af direkte eller indirekte tilskud til finansieringen af bl.a. programmer i radio og fjernsyn fra en fysisk eller juridisk person, der ikke selv udøver virksomhed ved udsendelse, udbud eller produktion af programmer i radio, fjernsyn eller on-demand audiovisuelle medietjenester, film, fonogrammer m.v., med henblik på at fremme den pågældendes navn, logo, image, aktiviteter eller produkter.

Radio4 har oplyst, at der ikke er indgået nogen former for aftaler eller udvekslet ydelser i øvrigt mellem Radio4 og "Havnens Perle". Efter det oplyste blev to bøfsandwich, som værterne spiser i løbet af programmet, købt af Radio4.

Radio- og tv-nævnet lægger på den baggrund til grund, at der ikke er tale om sponsoring, jf. definitionen i reklamebekendtgørelsens § 26. Omtalen af "Havnens Perle" skal derfor behandles i henhold til reglerne om skjult reklame.

Skjult reklame:

Det følger af § 2, stk. 1, i reklamebekendtgørelsen og § 72 i lov om radio- og fjernsynsvirksomhed, at reklamer klart skal kunne identificeres som sådanne, således at de i indhold og præsentation adskiller sig fra ordinære programmer. Reklamer, der udsendes i strid med reglerne, udgør skjult reklame.

Skjult reklame defineres i artikel 1, litra j) i direktiv 2010/13/EU om audiovisuelle medietjenester (AVMS-direktivet) som følgende:

"Præsentation i ord eller billeder af varer eller tjenesteydelser, en vareproducents eller tjenesteyders navn, varemærke eller virksomhed i programmer, når præsentationen fra medietjenesteudbyderens side er ment som reklame og vil kunne vildlede offentligheden med hensyn til sin art. En sådan præsentation anses navnlig for at være tilsigtet, når den foretages mod betaling eller anden modydelse".

Definitionen indeholder tre kumulative betingelser, der alle skal være opfyldte, førend der er tale om skjult reklame.

Fremhævelsen skal:

- Være tilsigtet fra medietjenesteudbyderens side
- Være ment som en reklame
- Kunne vildlede offentligheden med hensyn til sin art

Da det i praksis kan være vanskeligt at afgøre, om en fremhævelse fra medietjenesteudbyderens side har været tilsigtet og ment som en reklame, har Kommissionen i sin fortolkningsmeddelelse¹ bestemt, at det er berettiget at anvende kriteriet "*uberettiget fremhævelse*".

¹ 2004/C 102/02 om visse aspekter ved bestemmelserne i direktivet om "Fjernsyn uden grænser, Direktiv 89/552/EØF, som senere ændret ved direktiv 2010/13/EU og direktiv 2018/1808/EU.

En uberettiget fremhævelse kan bl.a. ligge i, at et varemærke, en tjenesteydelse mv. optræder gentagne gange eller fremhæves på en særlig måde i et program.

I den forbindelse skal der tages hensyn til programmets redaktionelle indhold. Hvis en vare f.eks. fremhæves uden berettigelse i forhold til det redaktionelle indhold, eller fremhævelsen skyldes, at kommercielle hensyn har påvirket det redaktionelle indhold eller indebærer en risiko for, at seerne vildledes, kan dette indikere, at der foreligger skjult reklame. Selvom AVMS-direktivet ikke finder anvendelse på radio, foretager Radio- og tv-nævnet sin vurdering ud fra en analog fortolkning af reglerne.

Spørgsmålet er derfor først og fremmest, om den pågældende udsendelse sendt på Radio4 den 10. juni 2020 indeholder en fremhævelse af "Havnens Perle".

I udsendelsen omtaler programværterne "Havnens Perle" og oplyser eksempelvis, at der er tale om et ikonisk grillsted, og at de flere gange har vundet prisen for Danmarks bedste bøfsandwich. Derudover er der et interview med indehaveren Peter, der blandt andet beskriver bøfsandwichen og andre retter, og eksempelvis fortæller indehaveren, at han er nervøs for, om nogen vil kopiere bøfsandwichen. Herefter drøftes det, om det er EU-retligt muligt at få EU-beskyttelse til en hel ret og ikke blot enkelte ingredienser.

Senere i programmet får de to værter deres bøfsandwich serveret og udbryder blandt andet "*Gud, hvor lækkert*", "*Hvor ser det godt ud*", "*Der er simpelthen kommet to dejlige bøfsandwich med en stor dejlig mængde brun sovs, og alt det der ellers hører til her – rødbeder, ristede løg, en bøf i sagens natur – det ser simpelthen så godt ud*".

Radio- og tv-nævnet vurderer på baggrund heraf, at indslaget indeholder en fremhævelse af "Havnens Perle".

Spørgsmålet er herefter, om denne fremhævelse går ud over, hvad der kan siges at være redaktionelt berettiget.

Det er Nævnets vurdering, at henset til den redaktionelle kontekst, hvori omtalen og eksponeringen indgår, at der er tale om en redaktionelt berettiget fremhævelse af "Havnens Perle". Programmet "Lobbyland" sendt den 10. juni 2020 fremstår som et program, hvor der er fokus på at give lytterne indsigt i det danske EU-medlemskab.

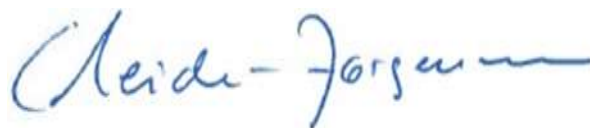
Langt størstedelen af programmet omhandler generelle drøftelser om EU, og omtalen af "Havnens Perle" og dennes produkter udgør således blot en mindre del af udsendelsens indhold.

På baggrund heraf har Radio- og tv-nævnet truffet følgende

AFGØRELSE:

Programmet "Lobbyland" sendt på Radio4 den 10. juni 2020 indeholder ikke skjult reklame for "Havnens Perle" i strid med § 2, stk. 1, i bekendtgørelse nr. 801 af 21. juni 2013 om reklamer og sponsorering m.v. af programmer i radio, fjernsyn og on-demand audiovisuelle medietjenester samt indgåelse af partnerskaber og § 72 i lov om radio- og fjernsynsvirksomhed, jf. lovbekendtgørelse nr. 1350 af 4. september 2020 om radio- og fjernsynsvirksomhed.

Med venlig hilsen

A handwritten signature in blue ink, reading "Caroline Heide-Jørgensen". The signature is fluid and cursive, with a long horizontal flourish at the end.

Caroline Heide-Jørgensen
Formand